

Entrevista al pare de Guillem Agulló, el xicot assassinat pels feixistes el dia 11 d'abril

“Jo no em resigne”

Guillem Agulló, pare i fill, compartien una vida en què la llibertat i la independència eren paraules plenes de sentit. Fa dues setmanes, un grup de feixistes escapçava el futur de Guillem Agulló: un compromís que va pagar molt car. El seu pare ho explica a EL TEMPS.

Guillem Agulló, el pare, va nèixer a Burjassot fa 42 anys. Treballador de ben jove en una fàbrica d'aixetes es va veure involucrat aviat en moviments polítics que li feren viure la darrerria del franquisme i l'anomenada transició en primera línia. Després de passar per les Hermandades Obreras de Acción Católica (HOAC) i pel Partit Comunista, va descobrir, de la mà d'Ernest Garcia, un país que molts li havien amagat. El que inconscientment significava parlar valencià amb la família es va convertir en el començament d'una reflexió al voltant del seu país que el dugué a incorporar-se al projecte de la Unitat del Poble Valencià, en la qual encara milita i per la qual fou regidor al seu poble en la legislatura anterior. Ara, el seu nom s'ha fet tristament popular pel seu fill, que es deia com ell i que morí assassinat per un grup feixista. Per Guillem, pare, aquesta mort no es pot desvincular dels processos polítics que ha viscut el País Valencià aquests darrers anys.

—*¿Per què considera la mort del seu fill un crim polític?*

—Ho és des del moment que els assassins s'identifiquen com a nazis i el maten perquè no els agrada el que representa. El meu xiquet es caracteritzava per una actitud davant els fets, clara i precisa. Feia front als *blaveros* i a la dreta antivalenciana. Era un defensor de la seua identitat nacional i del concepte de Països Catalans. Aquest és un tema que ell havia anat assumint a poc a poc. En les converses que jo tenia amb ell, li deia que això era un projecte a llarg termini, d'entendre'ns entre tots aquells que hi volíem confluïr, i que, abans de res, caldria normalitzar el País Valencià. Teníem tota la càrrega del franquisme i contrarestar tots aquests efectes negatius, que havien fet forat en la societat civil, era realment difícil.

—*Però Guillem no tenia només compromisos nacionalistes.*

—Segurament Guillem sabia que aquesta vida de compromís era dura i complicada i que sol no podia fer res. Sense deixar d'estar en moviments nacionalistes, com els Maulets, amplià el seu aspecte de consciència i es clavà en el món de l'antifeixisme i l'antiracisme. Era una qüestió que tenia molt present, ho comentàvem a voltes. En democràcia i en moments de crisi econòmica, ressorgeixen els moviments feixistes i, és clar, açò ho veia venir. Per tant, es clavà, amb totes les conseqüències, en aquest moviment antiracista. Ell era un xic valent, no amagava mai la cara encara que fóra perillós.

—*Però alguns sectors s'han encabotat a no veure-hi cap significat polític.*

—Jo ho interprete a la meua manera, com a lluitador per la democràcia i contra el feixisme. La gent no ha sabut comprendre que s'havia de respondre al franquisme abans i després de Franco. Persones d'intel·ligència d'aquest país consideraren que pactar la transició era la cosa més viable per a evitar un bany de sang. Però, darrere aquest pacte, hi ha hagut gent que ha lluitat per les llibertats, i hi ha sectors que no volen recordar aquesta lluita, i no els importaria que apareguera, en un moment determinat, un rebrot feixista.

La gent que ha estat conscienciada fins al final no ha deixat mai de creure que la lluita continua. Cadascú ho fa a la seua manera, alguns més assossegadament, altres més intensament. Jo he hagut de reconstruir la meua vida tres vegades per implicacions polítiques, però sempre he cregut que la lluita per les llibertats, la democràcia i els valors humans, constant i pertinent, no pot deturar-se. En funció d'açò he educat el meu fill. I si algú pensava que, perquè era molt jovenet, tot açò era un joc per a ell, s'equivoca.

—*¿Les rebaixes de la transició porten, anys després, a actes com aquests?*

—Sí, n'estic convençut. Les actituds feixistes estaven empeltades en la població que es mostrava complaent amb el règim franquista. Els meus sogres, per exemple, són persones criades en el franquisme i catòlics practicants. El fenomen que es dona ací és que són bones persones, però han defensat el sistema perquè no pensaven més enllà del que els havien ensenyat. Però ells, ara, han anat evolucionant i s'han adonat que el franquisme era un element repressor.

—*Però aquella violència feixista de la transició valenciana sembla que té hereus.*

—Hereus i marginats. Els marginats de la crisi, que són, molts d'ells, fills de pares criats en el franquisme. Tot el seu sistema s'afonà i la frustració és gran. I hi ha joves utilitzats per una gent que sap el que es fa i d'altres que s'hi troben bé, en la idea d'un retorn del feixisme.

—*¿Aquesta indiferència explica les actuacions de la ultradreta?*

—Totes les forces democràtiques que feren pinya en defensa de les llibertats i els drets humans han anat cada vegada a menys. I calia estar molt atents a l'evolució d'aquests moviments d'ultradreta perquè, en principi, la gent sí que eixia al carrer en defensa de l'autonomia i altres idees, però tot això s'ha anat difuminant. Aleshores els que hem quedat som minoritaris, de manera que s'ha afeblit el moviment democràtic al País Valencià. La mort del meu fill pot ser com un colp perquè la gent reaccione. La nostra missió és mobilitzar les forces democràtiques perquè no es tergiverse la mort de Guillem en una baralla de bandes i es convertesca en un acte de denúncia de violència feixista. Els advocats defensors del criminal, que han volgut donar aquesta interpretació marginal de l'assassinat, provenen curiosament de l'antic règim.

“La gent no ha sabut que s'havia de respondre al franquisme abans i després de Franco”.

RAFA GIL

—*¿Els feixistes es van envalear?*

—La trama que es munta darrere l'assassinat del meu fill és la trama clàssica dels feixistes en pura defensa de la seua ideologia. I estic convençut que, malgrat la resposta que es dona, hi haurà un contraatac. Quant a l'opinió pública, no sé com es comportarà *Las Provincias* que s'ha quedat sola en el tractament manipulador d'aquesta informació.

—*Alguns han recordat, com una cosa gairebé criminal, que Guillem era un afeccionat al Barça.*

—Això s'escriu amb tota impunitat. Jo he conviscut amb gent que sense pensar el que significa són anticatalans. La fòbia anticatalana és palesa en la societat valenciana.

—*¿Aquest tipus de raonament facilita que, si un és nacionalista, “es busque la mort”?*

—Aquesta és la conclusió. És així de bèstia, però aquesta és la conclusió.

—*¿Hi ha responsables?*

—La responsabilitat, no la té una persona en concret. Els principis elementals de la democràcia permeten que qualsevol prengui la seua opció sense molestar ningú.

—*Però a València, el nacionalisme molesta.*

—Sí, és un estat d'opinió que va fer forat. Hi ha una por irracional que Catalunya absorbesca València, i aquesta bestiesa s'ha fomentat des dels caps pensants d'aquest país, que estan en les posicions de poder, i segueix una trama d'interessos i complicitats que arriba fins a Madrid perquè, és clar, tenir unes bones relacions amb Catalunya i no tenir-ne de tan bones amb Madrid significa que un estil de vida predomine per damunt d'un altre. Un estil és de progrés. L'altre estil de vida tothom el coneix. Espanya s'ha dedicat sempre a saquejar els seus pobles del voltant, i no acuse el poble, acuse els governants.

—*¿La Guàrdia Civil quin tracte va donar a la mort del seu fill?*

—Sóc conscient que aquest cos té una implicació molt concreta en el tractament que s'ha donat a la mort del meu fill.

—*¿Podria explicar-ho?*

—El policia judicial que m'explica la mort del meu fill no ha pres abans contacte amb els seus superiors perquè li digueren com m'havia d'explicar el fet, per a veure com reaccionava jo i passar després la informació als seus superiors. En canvi, em planteja la mort com una baralla entre xiquets, em demana que no dramatitze i ningú no fa un control policíac seriós.

—*¿Les forces de seguretat es preocupen realment de defensar la vida d'un jove nacionalista o el deixen penjat?*

—Els agradaria més deixar-lo penjat. El que passa és que resulta perillós fer-ho. I això passa amb altres sectors d'aquest país. Jo he rebut avui la condolència del president del PP. Fins ara, ningú de la dreta no ho havia fet.

—*¿Per què han tardat tant?*

—La resposta és senzilla; tot el món ha donat el condol a la família. Si la dreta no es mulla, es fica en el lloc dels assassins. Es mulla perquè no té més remei.

—*¿Es el mateix que passa a la policia?*

—Exacte, perquè tampoc no té altre remei. No els importaria absolutament gens no haver de mullar-se. Tot està en funció de com es mou l'ambient i quina repercussió social té aquest acte. A aquestes alçades, enviaran la pilota a Corcuera perquè se'n faça responsable, però Corcuera segurament no sap que hi ha una trama política. Les forces de seguretat de l'estat no estan totalment democratitzades

persona que ja no pot respondre... És una manca de sensibilitat tan bestial, tan extrema, que ja voreja la desraó de les coses. Però aquesta gent és d'aquesta manera. És un odi ancestral contra tots els valors que el meu fill defensava. Pancartes d'aquest tipus vénen de la mà del feixisme més cru i més agressiu de la societat valenciana.

—*Amb entrades pagades per un director del club, segons diuen.*

—Es volen difuminar les responsabilitats, però hi ha persones que volen que aquesta gent tinga una presència al camp. La prova és que el meu fill no ha anat

hores que el mateix partit socialista rebaixara les seues propostes?

—Sí, és clar. Hi ha gent dins el partit socialista, que ara quan preguntes, es troben en una posició difícil. De cor estan amb nosaltres, però es lamenten de no haver estat més fermes en aquella època, i ara reculem un poc més.

—*¿Què es pot pensar quan aquest conflicte polític toca tan de prop?*

—Mira, el resultat final ha estat la mort del meu fill per creure's tot allò que son pare creia. Però no era una calca de son pare, n'estic convençut. Ell tenia una personalitat molt militant. Algunes voltes ell tenia interès, perquè era molt jove, a trençar generacionalment amb allò que fèiem nosaltres i al final ens deia: és que no puc trençar. Ell ha viscut com ha volgut. El que passa és que jo li deia quins eren els perills de militar en grups minoritaris i ell em contestava que no entenia la vida si no era per a açò. Perquè el futur ja era prou negre i si s'havia de canviar res, havien de fer-ho els joves. Jo ho entenia i no em clavava en la seua manera de vestir ni en el món on estava. És més, l'última vegada vaig dir-li: "Escolta, m'hauràs de convidar a fer una copeta als llocs on vas". "Quan vulgues, pare", em deia. M'hauria agradat, viure aquests ambients, per experimentar cap on van aquests moviments alternatius.

—*¿Es penedeix d'haver donat una educació tan compromesa al seu fill?*

—Jo estic molt orgullós del meu fill. La meua dona i jo comentem: ¿Tenim alguna responsabilitat per haver creat una consciència en el nostre fill, quan la resta no acompanyava i aleshores es quedava segurament cada vegada més sol?

Per tot plegat, no em sent responsable, em sent preocupat perquè la resta no haja fet el que jo he fet, perquè, segurament, les coses serien d'una altra manera. El problema és el següent: allò que s'hagué de fer en la lluita contra el franquisme, durant la democràcia s'ha aturat i calia una continuïtat en els fills, perquè açò es normalitzara. Jo tenia mitjans perquè ell es guanyara un sou però ell em deia: "¿I què? El meu problema no és aquest, és continuar la lluita. ¿Tu ho feres? Doncs jo he de continuar, però no perquè tu ho feres, sinó perquè em toca. ¿Què he de fer, viure la societat de consum mentre les meues idees es podreixen mirant la televisió?"

—*¿El país que tenim ara és el que desitjava per a Guillem?*

—No, però jo no em resigne.

Oriol Malló / Jordi Sebastià

"Pancartes com la dels Yomus vénen de la mà del feixisme més cru i més agressiu de la societat valenciana".

RAFA GIL

i açò es nota en moltes de les seves actituds.

—*¿La societat valenciana ha respost adequadament a aquest assassinat?*

—La gent va respondre. Acaba de cridar-me un amic dient-me que el seu poble, Rocafort, ha aparegut ple de pintades recordant Guillem. A nivell particular, m'ha cridat molta gent, he rebut desenes de telegrames i jo note que la societat va respondre. Llàstima que s'hagen de donar aquests casos perquè la gent responga. Cal lluitar dia a dia per aquest país desmembrat, però desgraciadament s'han de donar casos com aquest perquè la gent ho entenga.

—*¿Què se sent quan es veu una pancarta com la dels Yomus al partit Albacete-València?*

—Jo sent, en principi, molt de dolor. L'abús de fer aquest tipus d'insults a una

mai a veure un partit València-Barça ací en València. Perquè ha tingut por i així ho reconeixia. Perquè la fòbia anticatalana se centra en el Club de Futbol València. És més fort del que ningú es puga imaginar. La majoria de les falles, les institucions de dreta i la passivitat dels governants de València ho han afavorit. Tot i que jo comprenc que els governants han de resoldre els problemes de convivència del país, el Partit Socialista ha jugat a fer de Ponç Pilat; ni allò ni açò. Es van inventar el nom de Comunitat Valenciana després de moltes òsties i, encara que no sóc partidari que aqueixa situació s'haguera acabat amb guanyadors i perdedors, dels que defensaren l'estatut d'autonomia per la via de l'article 151, tots no jugaren les cartes que calia jugar ni amb la força amb què calia.

—*¿La violència feixista provocà ales-*